

DE RAAD VAN STATE BEVESTIGT: EEN GEMEENTERAADS-BESLISSING OVER DE ZAAK DER WEGEN IS ONLOSMAKELIJK VERBONDEN MET DE VERGUNNINGSAANVRAAG

Noot onder RvS 13 december 2016, nr. 236.746, bvba Benifisco en Florence Delacave

Pieter-Jan Defoort, LDR Advocaten,
Erkend ruimtelijk planner

ZAAK VAN DE WEGEN - BEVOEGDHEID GEMEENTERAAD

Door de intrekking van de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning verliest het bestreden gemeenteraadsbesluit over de zaak der wegen zijn voorwerp en wordt het onwerkzaam. Om eventuele onduidelijkheid daarover uit te sluiten, is er reden toe het gemeenteraadsbesluit middels een vernietiging expliciet uit het rechtsverkeer weg te halen.

TEKST VAN HET ARREST

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 22 januari 2016, strekt tot de nietigverklaring van “het besluit van de gemeenteraad van Deinze dd. 24 november 2015 waarbij [...] gunstig advies wordt gegeven nopens de aanvraag ingediend door de NV Aquafin met betrekking tot een perceel gelegen te Deinze, Ooidonkdreef, Tweekoningenstraat, Veerstraat, Leernsesteenweg, [...] en strekkende tot de aanleg van gescheiden rioleringen en een persleiding in de Ooidonkdreef, de aanleg van een rioleringscollector en persleiding tussen de Veerstraat en Tweekoningenstraat, de aanleg van een overstort Tweekoningenstraat/Amakersstraat en andere werken”.

(...)

III. Kortedebattenprocedure

3. Door de nv Aquafin is meegedeeld dat zij de aanvraag tot stedenbouwkundige

vergunning die tot de bestreden beslissing aanleiding gaf, intrekt “[w]egens het ontbreken van het aangepast advies van de Provincie”.

Hierdoor verliest het bestreden gemeenteraadsbesluit – niet: het beroep – zijn voorwerp en wordt het onwerkzaam. Om eventuele onduidelijkheid daarover uit te sluiten, is er reden toe het gemeenteraadsbesluit middels een vernietiging expliciet uit het rechtsverkeer weg te halen.

4. De kosten van het beroep zijn ten laste van de verzoeksters. Ze zijn evenwel beperkt tot het rolrecht. Het loutere feit van de verzaking van de nv Aquafin aan haar aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning is niet van aard te verantwoorden dat de kosten van de procedure ten laste van de verwerende partij zouden worden gelegd. Evenmin, echter, verantwoordt dat loutere feit dat de verwerende partij als een in het gelijk gestelde partij, bedoeld in artikel 30/1, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, te beschouwen zou zijn.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de beslissing van de gemeenteraad van de stad Deinze van 24 november 2015 inzake “Aanleg gescheiden rioleringswerken en een persleiding in de Ooidonkdreef. Aanleg rioleringscollector en persleiding tussen Veerstraat en Tweekoningsstraat. Aanleg overstort Tweekoningsstraat/Ama-kerstraat en andere werken, aanvrager Aquafin n.v. – advies gemeenteraad”.

(...)

NOOT

1. INHOUD VAN HET ARREST

1 In het bovenstaande arrest had de verzoekende partij een gemeenteraadsbeslissing aangevochten waarbij de gemeenteraad een ‘advies’ gaf over een aanvraag van Aquafin voor een stedenbouwkundige vergunning voor rioleringswerken.

Hoewel de gemeenteraad zelf spreekt over een ‘advies’, is de gemeenteraadsbeslissing juridisch te kwalificeren als een beslissing over de zogenaamde ‘zaak der wegen’ zoals bedoeld in artikel 4.2.25 VCRO en artikel 31 van het Omgevingsvergunningsdecreet¹. De aanleg van riolering wordt door de rechtspraak traditioneel beschouwd als een aspect dat behoort tot de bevoegdheid van de gemeenteraad over de zogenaamde ‘zaak der wegen’².

In het geannoteerde arrest komt de Raad van State tot de (terechte) vaststelling dat de intrekking van de vergunningsaanvraag door Aquafin voor gevolg heeft dat de bestreden gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen zonder voorwerp is geworden, en bijgevolg onwerkzaam. Omwille van de rechtszekerheid vernietigt de Raad van State de gemeenteraadsbeslissing via de kortedebattenprocedure.

2. ARGUMENTEN VOOR DE ONLOSMAKELIJKE SAMENHANG TUSSEN DE ZAAK DER WEGEN EN DE VERGUNNINGSAANVRAAG

2 Hoewel het een kort arrest is, kan het belang ervan niet worden onderschat. Het arrest bevestigt zonder meer dat een gemeenteraadsbeslissing over de zogenaamde ‘zaak der wegen’ onlosmakelijk is verbonden met de vergunningsaanvraag waarop de beslissing betrekking heeft. Als de vergunningsaanvraag wordt ingetrokken, heeft de gemeenteraadsbeslissing geen voorwerp meer.

Hiermee neemt de Raad van State impliciet maar ontegensprekelijk een ander standpunt in dan in eerdere arresten. Tot nu toe oordeelde de Raad, dat de beslissing van de gemeenteraad over de zaak der wegen geen ‘voorbereidende beslissing’ is. Met de beslissing waarmee de gemeenteraad het tracé van de wegen bepaalt, wordt volgens eerdere rechtspraak van de Raad van State alleen maar voorzien in de vervulling van een voorwaarde waaraan moet zijn voldaan alvorens het college van burgemeester en schepenen rechtmatig zijn beslissing over de verkavelingsvergunningsaanvraag mag nemen. Het betreft volgens die eerdere arresten geen voorbereidende rechtshandelingen aanzien van de door het college af te geven verkavelingsvergunning³. Het zou gaan om een volstrekt autonome bevoegdheid van de gemeenteraad die rechtstreeks voortvloeit uit het Gemeentedecreet en die volledig valt te onderscheiden van de bevoegdheid van het vergunningverlenende bestuursorgaan over de vergunning⁴. De Raad voor Vergunningsbetwistingen oordeelde, in het kielzog van de Raad van State, dat hij niet bevoegd is voor gemeenteraadsbeslissingen over de zaak der wegen, nu dit geen ‘vergunningbeslissing’ zou betreffen⁵.

3 In een vroegere rechtsleerbijdrage heb ik dit standpunt bekritiseerd⁶. Dat de ge-

1 RvS 23 februari 2010, nr. 201.221, Kumps, waarin de Raad van State stelt dat een gemeenteraad die een oordeel over de zaak der wegen zelf bestempelt als een ‘advies’, wel degelijk te beschouwen is als een ‘beslissing’ over de zaak der wegen. De Raad verwijt de verzoekende partij die daaruit een argument probeert te putten, te spelen op woorden.

2 RvS 4 november 2013, nr. 225.325, Aerts; RvS 3 februari 2006, nr. 154.481, Sippenaeken à ses habitants; RvS 12 januari 2009, nr. 189.415, Extensa; RvVb 21 januari 2014, nr. A/2014/0071; RvVb 9 december 2014, nr. A/2014/0842. Zie ook M. BOES, “De beslissing van de gemeenteraad over de zaak van de wegen: aard, draagwijdte en gevolgen” in J. ACKAERT e.a. (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, 230, nr. 12; R. PEREMANS, “Het gemeenteraadsbesluit over het tracé en de uitrusting van de wegen als ontvankelijkheidsgrond van bouw- en verkavelingsaanvragen”, *De Gemeente* 1975, 357, vn. 3; F. SEBREGHTS en J. GEENS, “De wraak van de wegen? Stuiten op de grens tussen wegenrecht en ruimtelijke ordening” in B. GOOSSENS, Y. LOIX en F. SEBREGHTS (eds.), *Tussen algemeen belang en toegewijde zorg. Liber Amicorum Hugo Sebreghts*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 18-19.

3 RvS 9 mei 2014, nr. 227.338, Kalis.

4 Bv. RvS 8 november 2012, nr. 221.302, Hansen.

5 Bv. RvVb 16 december 2014, nr. A/2014/0864. Zie ook RvVb 13 januari 2015, nr. A/2015/008: dit arrest ging over het aanvechten van een beslissing waarbij de deputatie zich onbevoegd verklaarde voor een administratief beroep tegen een positieve gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen. Dat er geen administratieve beroepsmogelijkheid bestaat tegen een positieve gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen, valt moeilijk te betwisten.

6 P.-J. DEFOORT, “De bevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen... Welke bevoegdheid?”, *TROS* 2015, afl. 80, 293-331, inz. 295-300, nrs. 2-7; zie ook L. DU GARDEIN, “Aanvechtbaarheid van adviezen bij de RvVb en gevolgen voor de zaak der wegen”, *TROS* 2015, afl. 78, 179-187.

meenteraadsbeslissing over de zaak der wegen geen voorbereidende handeling zou zijn in het kader van een vergunningsbeslissing, valt moeilijk vol te houden, als men de volgende zaken in rekening brengt:

- de koppeling tussen de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen en de beslissing over de vergunningsaanvraag is verankerd in de ruimtelijke ordeningswetgeving, met name in artikel 4.2.25 VCRO en artikel 31 van het Omgevingsvergunningsdecreet;
- die expliciete koppeling wordt bevestigd door artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken, waarin is voorzien dat de gemeenteraad moet kennisnemen van de ingediende bezwaren en opmerkingen bij het openbare onderzoek van de vergunningsaanvraag zoals bedoeld in artikel 4.2.25 VCRO. Hetzelfde is bepaald in artikel 47 van het besluit van de Vlaam-

se Regering van 27 november 2015 betreffende de Omgevingsvergunning. De bepaling over het openbaar onderzoek impliceert volgens de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat er per definitie reeds een vergunningsdossier moet zijn ingediend op het ogenblik van de gemeenteraadsbeslissing⁷. De gemeenteraad kan niet oordelen over de zaak der wegen, zonder vergunningsaanvraag, wat wijst op een onlosmakelijk verband tussen beide beslissingen. Er is bovendien een inhoudelijk verband, nu de bezwaren tegen de vergunningsaanvraag ook gelden voor de gemeenteraad;

- de beslissing van de gemeenteraad over de zaak der wegen kan niet worden gebruikt voor een nieuwe aanvraag met (quasi) hetzelfde voorwerp, want bij een nieuwe aanvraag kunnen nieuwe bezwaren worden ingediend tijdens het openbaar onderzoek, waarvan de gemeenteraad kennis moet krijgen⁸. Bij het indienen van een nieuwe, aange-

paste verkavelingsaanvraag dient de gemeenteraad zich uit te spreken over het geheel van de wegenis, inclusief de eerder door de gemeenteraad, naar aanleiding van de eerste aanvraag, goedgekeurde wegenis. De beslissing van de gemeenteraad die zich enkel uitspreekt over de bijkomende wegenis (in vergelijking met de eerder goedgekeurde wegenis), volstaat niet⁹. Deze arresten tonen aan dat de gemeenteraadsbeslissing 100 % in functie staat van een hele concrete vergunningsaanvraag en er helemaal mee moet samenvallen. Een – zelfs beperkte – aanpassing van de vergunningsaanvraag wat de wegenis betreft, vereist, volgens de genoemde arresten, een nieuwe gemeenteraadsbeslissing;

- de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen wordt maar uitvoerbaar door de vergunning waarbij de wegenis wordt vergund¹⁰. Meer verknochtheid is moeilijk denkbaar;
- tot slot kan worden opgemerkt dat ook de Raad van State in het verleden letterlijk heeft gesteld dat de beslissing van de gemeenteraad over de zaak der wegen “intrinsiek” of “onlosmakelijk verbonden” verbonden is met de vergunningsbeslissing¹¹;
- de samenhang en het voorbereidende karakter van de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen blijkt ook uit de vaste rechtspraak die zegt dat er een vaste chronologie is tussen de vergunningsbeslissing en de beslissing over de zaak der wegen. De vergunning niet kan worden verleend als niet eerst de gemeenteraad een gunstige beslissing heeft genomen over de zaak der wegen¹².

4 Het alhier geannoteerde arrest nr. 236.746 ligt helemaal in de lijn van de

7 RvVb 4 februari 2014, nr. A/2014/0112.

8 RvVb 4 juni 2013, nr. A/2013/0294; RvVb 25 maart 2014, nr. A/2014/0215.

9 RvS 1 oktober 2010, nr. 207.811, Lambrecht.

10 RvS 4 december 2010, nr. 209.746, Gesquiere. De verknochtheid kan ook worden afgeleid uit het arrest dat stelt dat de verzoekende partij haar belang verliest bij de procedure tot annulatie van de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen als zij nalaat een beroep tot nietigverklaring in te stellen tegen de stedenbouwkundige vergunning (RvS 18 november 2011, nr. 216.342, Verschuieren).

11 RvS 27 maart 2007, nr. 169.455, nv Ossegoor, noot R. VEKEMAN, “Het gemeenteraadsbesluit betreffende de uitrusting van de wegen in een verkaveling”, *T.Gem.* 2008, 235-236. Zie ook Cass. 11 oktober 2007, *TBO* 2008, 21 en *T.Gem.* 2008, 149; RvS 17 juli 2002, nr. 109.458, Loosen; RvS 7 december 2007, nr. 177.700, Dupont; RvS 16 april 2008, nr. 182.104, vzw Les Fet’chier, RvS 23 juli 2008, nr. 185.472, Ploumen (Frans-talig). Ook SEBREGHTS en GEENS hebben het over een belangrijke “voorbeslissing” (F. SEBREGHTS en J. GEENS, “De wraak van de wegen? Stuiten op de grens tussen wegenrecht en ruimtelijke ordening” in B. GOOSSENS, Y. LOIX en F. SEBREGHTS (eds.), *Tussen algemeen belang en toegewijde zorg. Liber Amicorum Hugo Sebreghts*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 315-316).

12 Vaste rechtspraak, bv. RvS 11 juni 2004, nr. 132.289, Somville; RvS 31 mei 2005, nr. 145.187, commune de Walhain; RvS 27 mei 2005, nr. 145.089, W.; RvS 6 oktober 2010, nr. 207.948, Hanssens-Decorte; RvS 16 september 2011, nr. 215.175, Van Schoubroeck; RvS 8 november 2012, nr. 221.302, Hansen; RvVb 14 maart 2012, nr. A/2012/0091; RvVb 6 augustus 2013, nr. A/2013/0461; RvVb 3 september 2013, nr. A/2013/0523; RvVb 3 september 2013, nr. A/2013/0524; RvVb 27 oktober 2015, 1516/0167.

bovenstaande uitspraken en elementen: zonder vergunningsaanvraag of -beslissing heeft de gemeenteraadsbeslissing over de zogenaamde 'zaak der wegen' geen voorwerp of bestaansreden¹³.

Uit dit alles blijkt dat een gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen géén op zich staande (rechts)handeling is, maar integendeel een onderdeel van een complexe rechtshandeling, die wordt gekenmerkt door een reeks van opeenvolgende

samenhangende beslissingen die één geheel uitmaken¹⁴.

Vereist is dat een eerdere beslissing uitsluitend en noodzakelijk voorbereidend is op de latere beslissing¹⁵. Dit is het geval voor de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen: zonder positieve gemeenteraadsbeslissing kan het vergunningverlenende bestuursorgaan geen stedenbouwkundige of verkavelingsvergunning afleveren¹⁶. Omgekeerd betekent een negatieve gemeenteraadsbeslissing

het onvermijdelijk einde van de vergunningsaanvraag. Een negatieve gemeenteraadsbeslissing is aldus een heuse 'voorbeslissing'.

3. GEVOLGEN VOOR DE JURISDICTIONELE RECHTSBESCHERMING: DE BEVOEGDHEID LIGT BIJ DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

5 Het gevolg van dit alles is dat de juridictionele rechtsbescherming tegen de beslissing over de zaak der wegen en tegen de vergunningsbeslissing bij hetzelfde administratieve rechtcollege behoren te liggen. In die optiek is de Raad voor Vergunningsbetwistingen bevoegd voor beroepen tegen beslissingen over de zaak der wegen. Dit kan rechtstreeks, na een onmiddellijke weigering door de gemeenteraad¹⁷, hetzij samen met de eindbeslissing in het geval de gemeenteraadsbeslissing wordt gevolgd door een beslissing van de deputatie¹⁸.

Eigen aan complexe rechtshandelingen is, enerzijds, dat de vernietiging van de eindbeslissing kan worden gevorderd op basis van een onregelmatigheid van een van de voorbereidende handelingen en, anderzijds, dat elke handeling kan worden bestreden, hetzij afzonderlijk (indien het gaat om een voorbeslissing), hetzij samen met de eindbeslissing ook al is de beroepstermijn tegen een voorbeslissing al verstreken. De Raad van State aanvaardt bij wijze van uitzondering ook dat, bij complexe rechtshandelingen, de onwetigheid van een definitief geworden individuele rechtshandeling nog kan worden ingeroepen naar aanleiding van het annulatieberoep tegen de eindbeslissing¹⁹.

Het aanvaarden van de bevoegdheid van de Raad voor Vergunningsbetwistingen voor de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen is niet zo revolutionair als het op het eerste gezicht lijkt. Dit zou

13 Ook SEBREGHTS en GEENS wijzen erop dat het ene niet zonder het andere kan en dat het artificiële onderscheid tussen de zogenaamde 'zaak der wegen' en de vergunningsbeslissing in feite moeilijk hanteerbaar is (F. SEBREGHTS en J. GEENS, "De wraak van de wegen? Stuiten op de grens tussen wegenrecht en ruimtelijke ordening" in B. GOOSSENS, Y. LOIX en F. SEBREGHTS (eds.), *Tussen algemeen belang en toegewijde zorg. Liber Amicorum Hugo Sebreghts*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 320-321). BOES stelt zich de vraag of de ruime rol die de rechtspraak toekent aan de gemeenteraad, wel verantwoord is, en hij stelt vast dat de dubbele bevoegdheid van, enerzijds, het college van burgemeester en schepenen voor de vergunning en, anderzijds, de gemeenteraad voor het tracé van de wegen, voor de nodige problemen zorgt (M. BOES, "De beslissing van de gemeenteraad over de aard van de wegen: aard draagwijdte en gevolgen" in *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 237-238, nrs. 37-38).

14 J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State, Afdeling Administratie, Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 473; A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME en J. VANDE LANOTTE, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, Mechelen, Kluwer, 2012, 943-944; A. VAN MENDEL, I. CLOECKAERT, W. ONDERDONCK en S. WYCKAERT, *De administratieve rechtshandeling: een proeve*, 1997, Mys & Breesch, 11; A. COOLSAET, "De rechtspraak inzake de complexe bestuurlijke rechtshandeling na de arresten van de algemene vergadering van de Raad van State", *T.Gem.* 2007, 155-157; S. VERBIST, "Rechtsbescherming bij de Raad van State tegen complexe administratieve rechtshandelingen", *CDPK* 2007, 103-121.

15 RvS 8 juni 2006, nr. 159.784, Feys.

16 Vaste rechtspraak, zie vn. 12.

17 Een positieve gemeenteraadsbeslissing is geen administratieve rechtshandeling, nu die beslissing geen directe rechtsgevolgen heeft. Als de positieve gemeenteraadsbeslissing wordt gevolgd door een vergunningsweigering, desnoods na een administratief beroep bij de deputatie, creëert de gemeenteraadsbeslissing geen rechtsgevolgen.

18 P.-J. DEFOORT, "De bevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen... Welke bevoegdheid?", *TROS* 2015, afl. 80, (293-331) inz. 295-300, nrs. 2-7; L. DU GARDEIN, "Aanvechtbaarheid van adviezen bij de RvVb en gevolgen voor de zaak der wegen", *TROS* 2015, afl. 78, 179-187.

19 J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State, Afdeling Administratie, Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 473; A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME en J. VANDE LANOTTE, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, Mechelen, Kluwer, 2012, 943-944; A. VAN MENDEL, I. CLOECKAERT, W. ONDERDONCK en S. WYCKAERT, *De administratieve rechtshandeling: een proeve*, 1997, Mys & Breesch, 11; A. COOLSAET, "De rechtspraak inzake de complexe bestuurlijke rechtshandeling na de arresten van de algemene vergadering van de Raad van State", *T.Gem.* 2007, 155-157; S. VERBIST, "Rechtsbescherming bij de Raad van State tegen complexe administratieve rechtshandelingen", *CDPK* 2007, 103-121.

gewoon in de lijn liggen van de rechtspraak waarbij de Raad voor Vergunningsbetwistingen de bevoegdheid heeft aanvaard voor het bindend advies²⁰ van de expertencommissie Onroerend Erfgoed²¹, voor het bindend advies van de gewestelijk erfgoedambtenaar over een beschermd landschap²², voor een bindend advies van het AWW²³ en voor een bindend advies van het ANB²⁴. De Raad voor Vergunningsbetwistingen, en niet de Raad van State, is volgens die rechtspraak bevoegd om te oordelen over annulatieberoepen tegen bindende adviezen bij vergunningsaanvragen, gelet op de “ondeelbare band” tussen beide beslissingen, waarvan de vergunningsbeslissing de eindbeslissing is.

Het geannoteerde arrest bevestigt eenzelfde ‘ondeelbare band’ tussen de gemeenteraadsbeslissing en de vergunningsbeslissing. De rechtspraak over de bindende adviezen moet zich logischerwijze doorzetten naar de jurisdictionele bevoegdheid over gemeenteraadsbeslissingen met betrekking tot de zaak der wegen.

4. EEN BESLISSING OVER DE ZAAK DER WEGEN HEEFT GEEN VERORDENENDE KRACHT

6 De goed geïnformeerde lezer zou kunnen opmerken dat de vergelijking met de bindende adviezen niet opgaat, nu dit allemaal individuele rechtshandelingen zijn, terwijl de Raad van State de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen een verordenend karakter toekent²⁵. Het feit dat een gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen een verordenend karakter zou hebben, zou verschil maken wat betreft de samenhang tussen die voorbereidende beslissing en de vergunningsbeslissing. Bovendien blijkt bij nader inzien dat de Raad van State het in de bewuste arresten niet bij het rechte eind heeft.

Het arrest-*Kalis* verwijst voor die stelling naar de parlementaire voorbereiding van de wijzigingswet van 22 december 1970²⁶. Uit een volledige analyse van de wetgeschiedenis van de Stedenbouwwet blijkt dat de Raad van State de passage uit de parlementaire voorbereiding verkeerd interpreteert. Het arrest citeert de volgende passage uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 22 december 1970 tot wijziging van de Stedenbouwwet: “De gemeenteraden blijven vanzelfsprekend be-

voegd om aanvullende verordeningen bij de algemene verordening vast te stellen net zoals zij bevoegd zijn om bijzondere verordeningen vast te stellen wanneer die algemene verordening ontbreekt. Het is trouwens in die geest dat het wetsontwerp aan het college [...] verbod oplegt te beslissen over verkavelingen die aanleg of wijziging van wegen omvatten, zolang de gemeenteraad zich daarover niet heeft uitgesproken (Parl. St. Senaat 1968-69, nr. 559, p. 16).”

Het arrest houdt geen rekening met de context van het citaat, meer bepaald met het feit dat het citaat staat onder het opschrift “verkavelingsverordening”. Daar waar het citaat spreekt over ‘verordeningen’, wordt bedoeld op het nieuwe instrument van de ‘verkavelingsverordening’. Het citaat legt uit dat de wet voorziet in een algemene (nationale) verkavelingsverordening bij koninklijk besluit, maar de gemeenten blijven bevoegd om de algemene verordening aan te vullen of om zelf een bijzondere verordening vast te stellen als een algemene verordening ontbreekt. Daar waar in het citaat sprake is over verordenende kracht, heeft dit enkel betrekking op de verkavelingsverordening en niet op de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen. In zijn ruimere context toont de geciteerde passage integendeel aan dat de verkavelingsverordening werd ingevoerd, als algemeen verordenend kader, dat een tegengewicht moest vormen tegen de individuele beslissingsbevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen naar aanleiding van concrete vergunningsaanvragen. De in het arrest geciteerde passage uit de parlementaire voorbereiding bij de wet van 22 december 1970 bevestigt dus net het individuele karakter van de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen bij een vergunningsaanvraag en niet het vermeende verordenende karakter ervan²⁷.

20 De opgesomde voorbeelden betreffen alle ‘adviezen’, en geen ‘beslissing’ zoals die van de gemeenteraad over de zaak der wegen. Juridisch maakt dit geen verschil, nu beide rechtshandelingen ‘voorbessingen’ betreffen die onlosmakelijk verbonden zijn met de vergunningsbeslissing waarvoor de Raad voor Vergunningsbetwistingen bevoegd is.

21 RvVb 18 februari 2014, nr. A/2014/0134, in navolging van RvS 15 januari 2014, nr. 226.085, nv Immobilière du Colvert.

22 RvVb 1 juli 2014, nr. A/2014/0468.

23 RvVb 20 juli 2015, nr. A/2015/0426.

24 RvVb 18 februari 2014, nr. A/2014/0134.

25 RvS 9 mei 2014, nr. 227.338, *Kalis*; RvS 4 oktober 2016, nr. 235.694, nv Dranaco.

26 Inzonderheid *Parl. St. Senaat 1968-69*, nr. 559, nr. 16.

27 Zie P.-J. DEFOORT, “De bevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen... Welke bevoegdheid?”, *TROS* 2015, afl. 80, 324-325, nrs. 65-66 en 303-304, nr. 15.

Er kan worden opgemerkt dat ook de rechtsleer steeds ervan is uitgegaan dat de beslissing van de gemeenteraad over de zaak der wegen een individuele beslissing is²⁸.

De gemeenteraad heeft wel degelijk verordenende bevoegdheden over de gemeentelijke wegenis, maar die situeren zich op andere vlakken en met andere instrumenten, met name het vaststellen van rooilijnplannen, het opstellen van stedenbouwkundige verordeningen over wegenis, het opmaken van RUP's waarin stedenbouwkundige voorschriften voor wegenis worden voorzien, het vaststellen van politieverordeningen voor aanvullende verkeersreglementen enz.²⁹.

5. QUEESTE NAAR DE INHOUD VAN DE BEVOEGDHEID VAN DE GEMEENTERAAD VOOR DE ZAAK DER WEGEN

7 De bovenstaande commentaar bij het geannoteerde arrest heeft betrekking op

het samenhangende karakter tussen de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen en de vergunningsbeslissing, en de gevolgen voor de juridictionele bevoegdheid voor de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen. In wat volgt, komt de vraag aan bod of er binnen de vigerende wetgeving überhaupt wel (nog) zoiets bestaat als een bevoegdheid van de gemeenteraad over 'de zaak der wegen'.

Traditioneel wordt aangenomen dat de bevoegdheid van de gemeenteraad over de zogenaamde zaak der wegen betrekking heeft op het tracé en de uitrusting van de wegenis, zonder in de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening te mogen treden³⁰. In mijn vroegere rechtsleerbijdrage heb ik betoogd dat de bevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen op vandaag quasi volledig is uitgehold, door een combinatie van wijzigingen van enerzijds de wetgeving inzake de ruimtelijke ordening en anderzijds de gemeentewetgeving³¹.

Aanvankelijk gaf de Gemeentewet van 30 maart 1836 uitdrukkelijk de bevoegdheid aan de gemeenteraad om te beslissen over de aanleg van nieuwe wegen, de verbreding van bestaande wegen en de opheffing ervan. Een wetswijziging van 9 augustus 1948 bevestigde die bevoegdheid van de gemeenteraad en een wetswijziging 29 maart 1962 voegde daar expliciet aan toe dat een vergunning met de aanleg van nieuwe straten slechts kon worden verleend nadat de gemeenteraad zich had uitgesproken over het tracé. Die expliciete bevoegdheidstoewijzing is uit de Gemeentewet verdwenen door een wetswijziging van 3 december 1984, maar enkel met de bedoeling het administratief toezicht op de gemeenten op een aantal punten (waaronder de zaak der wegen) af te schaffen. De bevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen werd vanaf toen geacht te behoren tot de algemene bevoegdheid van de gemeenteraad voor zaken van algemeen belang.

Dat laatste vond bevestiging in de tekst van de Stedenbouwwet, zoals die op dit ogenblik gold. Aanvankelijk voorzag de Stedenbouwwet van 29 maart 1962 uitdrukkelijk dat de vergunning met de aanleg van nieuwe straten pas kon worden afgeleverd nadat de gemeenteraad een besluit had genomen over het tracé. Door een wetswijziging van 22 december 1970 werd dit uitgebreid naar aanvragen met een tracéwijziging, een verbreding of een opheffing van bestaande verkeerswegen. Het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (hierna: DRO), dat de Stedenbouwwet definitief ophief, hernam de regel dat als een aanvraag voorzag in de aanleg van nieuwe verkeerswegen, tracéwijziging, verbreding of opheffing van bestaande gemeentelijke verkeerswegen, de gemeenteraad eerst een besluit over de zaak der wegen moest nemen alvorens de vergunning kon worden verleend.

28 D. ERREYERS, "Artikel 56, § 1, 2° van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening: het besluit van de gemeenteraad over de zaak van de wegen. Mag de gemeenteraad een verkavelingsbeleid voeren?", *TROS* 1999, 14, nr. 16 en 15, nr. 18; R. VEKEMAN, *Ruimtelijke ordening en stedenbouw. Planologie, verordeningen en vergunningen*, Mechelen, Kluwer, 2004, 386 en 500; zie ook L. DU GARDEIN, "Aanvechtbaarheid van adviezen bij de RvVb en gevolgen voor de zaak der wegen", *TROS* 2015, afl. 78, 185; BOES leidt uit de rechtspraak van de Raad van State af dat een beslissing waarbij de gemeenteraad de wegenis goedkeurt, een reglementaire beslissing is, en een beslissing waarbij de gemeenteraad niet goedkeurt, individueel (M. BOES, "De beslissing van de gemeenteraad over de zaak van de wegen: aard, draagwijdte en gevolgen" in J. ACKAERT e.a. (eds.), *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 2015, 227-229, nrs. 5-8, met verwijzing naar RvS 23 februari 2011, nr. 211.456, Bakelants als voorbeeld van een individuele negatieve beslissing).

29 P.-J. DEFOORT, "De bevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen... Welke bevoegdheid?", *TROS* 2015, afl. 80, 322-330.

30 Zie voor een overzicht van rechtspraak P.-J. DEFOORT, "De bevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen... Welke bevoegdheid?", *TROS* 2015, afl. 80, 320-322, nrs. 59-60; F. SEBREGHTS en J. GEENS, "De wraak van de wegen? Stuiten op de grens tussen wegenrecht en ruimtelijke ordening" in B. GOOSSENS, Y. LOIX en F. SEBREGHTS (eds.), *Tussen algemeen belang en toegewijde zorg. Liber Amicorum Hugo Sebreghts*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 320-321; zie ook beknopt M. BOES, "De beslissing van de gemeenteraad over de aard van de wegen: aard draagwijdte en gevolgen" in *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 229-230, nrs. 10-13.

31 Zie uitgebreid P.-J. DEFOORT, "De bevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen... Welke bevoegdheid?", *TROS* 2015, afl. 80, 300-322.

Nieuw was dat het DRO bepaalde dat de bevoegdheid voor het opleggen van een last bij een vergunning, inzonderheid voor de kosteloze eigendomsoverdracht van de nieuwe wegenis, niet langer bij de gemeenteraad lag, maar enkel nog bij het vergunningverlenende bestuursorgaan. Dit was een (eerste) belangrijke bevoegdheidsverschuiving van de gemeenteraad naar de vergunningverlenende overheid³².

Een volgende onrechtstreekse, maar daarom niet minder essentiële bevoegdheidsverschuiving voor de zaak der wegen, is het gevolg van een combinatie van, enerzijds, de fundamentele herschikking van de bevoegdheidsverdeling tussen het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad door het Gemeentedecreet van 15 juli 2005 en, anderzijds, de herformulering van de bepaling over de zaak der wegen door een wijziging het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid (dat het DRO omvormde tot de VCRO):

- het Gemeentedecreet van 15 juli 2005 bevestigde de algemene bevoegdheid voor de gemeenteraad voor alle aangelegenheden van gemeentelijk belang, maar voegde daaraan toe dat die bevoegdheid slechts gold “onder voorbehoud van de toepassing van andere wettelijke of decretale bepalingen”. Dit voorbehoud is cruciaal en betekent dat een aangelegenheid van gemeentelijk belang is **onttrokken** aan de bevoegdheid van de gemeenteraad, als ze is toegelaten aan een ander orgaan, zoals bij-

voorbeeld het vergunningverlenende bestuursorgaan;

- het decreet van 27 maart 2009 herformuleerde de bepaling over de zaak der wegen. Er werd niet langer expliciet bepaald dat, bij elke aanvraag met wegen, de gemeenteraad sowieso eerst een beslissing over de wegen moest nemen alvorens de vergunning kon worden verleend. In de nieuwe formulering luidde artikel 4.2.25 VCRO dat “*indien de verkavelingsaanvraag wegeniswerken omvat **waaromtrent de gemeenteraad beslissingsbevoegdheid heeft**, en het vergunningverlenende bestuursorgaan oordeelt dat de verkavelingsvergunning van zijnenwege kan worden verleend, dan neemt de gemeenteraad een beslissing over de zaak van de wegen, alvorens het vergunningverlenende bestuursorgaan een beslissing neemt over de verkavelingsaanvraag*”. Volgens die nieuwe formulering moet dus eerst worden onderzocht of de gemeenteraad een beslissingsbevoegdheid heeft. De bepaling is duidelijk: enkel als de gemeenteraad bevoegd is, speelt artikel 4.2.25 VCRO. Het Omgevingsvergunningsdecreet heeft deze formulering overgenomen³³. Merk op dat noch de VCRO noch het Omgevingsvergunningsdecreet geen enkele bepaling bevatten die stelt dat de gemeenteraad effectief bevoegd is voor de zaak der wegen.

8 Het decreet van 27 maart 2009 dateert van ná het Gemeentedecreet van 15 juli 2005. Dit betekent dat moet worden gekeken naar de bevoegdheden van de gemeenteraad volgens het nieuwe systeem

van het Gemeentedecreet. Volgens die nieuwe systeem is de gemeenteraad **niet** bevoegd, als een bepaalde bevoegdheid is toegewezen aan een ander orgaan, zoals bijvoorbeeld het vergunningverlenende bestuursorgaan.

Noch het Gemeentedecreet noch de VCRO of het Omgevingsvergunningsdecreet bevatten een bepaling die aan de gemeenteraad een uitdrukkelijke bevoegdheid verleent voor beslissingen over de zaak der wegen in het kader van een vergunningsaanvraag.

Het decreet van 27 maart 2009 voorziet wel expliciet in een verruiming van de bevoegdheden van de vergunningverlenende bestuursorganen. Nieuw is bijvoorbeeld dat de VCRO een uitvoerige opsomming bevat van de criteria voor de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. De beoordeling van de goede ruimtelijke ordening behoort exclusief toe aan het vergunningverlenende bestuursorgaan en is bijgevolg **onttrokken** aan de bevoegdheid van de gemeenteraad³⁴. De beoordelingscriteria van de goede ruimtelijke ordening staan opgesomd in artikel 4.3.1, § 2, eerste lid, 1° VCRO: de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimtegebruik en de bouwdichtheid, visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten en het bodemreliëf, en op hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen, in het bijzonder met inachtneming van de doelstellingen van artikel 1.1.4.

Dit betekent dat de gemeenteraad **niet** bevoegd is om te oordelen over o.a. de functionele inpasbaarheid van nieuwe wegenis of wijzigingen aan bestaande wegenis, de mobiliteitsimpact, de schaal van de wegenis, het ruimtegebruik, de visueel-vormelijke elementen van wegenis, het bodemreliëf, de hinderaspecten van

32 Dit is behouden door het Omgevingsvergunningsdecreet (art. 75).

33 Art. 31 Omgevingsvergunningsdecreet.

34 Vaste rechtspraak, o.a. RvS 2 oktober 2015, nr. 232.407, nv Belgische Gronden Reserve; RvS 18 januari 2012, nr. 217.305, Dirckx; RvS 12 januari 2009, nr. 189.415, Extensa.

wegenis, het gebruiksgenot van wegenis, de veiligheid van wegenis enz.

De vraag rijst waarover de gemeenteraad dan wel nog te oordelen heeft. Er valt niet in te zien hoe het tracé en de uitrusting van een weg nog op een andere manier kan worden beoordeeld, dan volgens de genoemde criteria, die alle behoren tot de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. Welke andere invalshoek kan de gemeenteraad nog vinden dan functionele inpasbaarheid, mobiliteitsimpact, schaal, ruimtegebruik, visueel-vormelijke elementen, reliëf, hinder, gebruiksgenot, veiligheid enz.? Op die vraag heeft tot nu toe geen enkel arrest van de Raad van State of de Raad voor Vergunningsbetwistingen een antwoord gegeven³⁵.

9 Zoals reeds gezegd, zijn het opleggen van lasten (inzonderheid de kosteloze

eigendomsoverdracht van de wegenis)³⁶ en de talrijke beoordelingscriteria van de goede ruimtelijke ordening uitdrukkelijk onttrokken aan de bevoegdheid van de gemeenteraad.

Bovendien is sinds een decreetwijziging van 4 april 2014³⁷ de aanleg van de nutsvoorzieningen ook expliciet toegewezen aan het vergunningverlenende bestuursorgaan en bijgevolg onttrokken aan de gemeenteraad.

Artikel 4.2.15 VCRO bepaalt dat de verkavelaar ervoor zorgt dat de in de verkaveling opgenomen loten kunnen aansluiten op alle voorzieningen van openbaar nut die vereist worden door het vergunningverlenende bestuursorgaan, en dat in voorkomend geval de vergunning bepaalt op welke wijze in de nodige infrastructuur

voor de nutsvoorzieningen wordt voorzien.

Artikel 4.2.20 VCRO³⁸ bepaalt dat, vooreer lasten op te leggen met betrekking tot nutsvoorzieningen, de nutsmaatschappijen door de vergunningverlenende overheid om advies worden verzocht. Met nutsvoorzieningen worden onder meer riolering, watervoorziening, gas, elektriciteit, televisie, telefonie en ICT-diensten bedoeld³⁹, allemaal zaken die tot de uitrusting van de wegenis behoren en die nu worden toevertrouwd aan de vergunningverlenende overheid en bijgevolg onttrokken aan de bevoegdheid van de gemeenteraad.

10 De hamvraag is: over welke aspecten van het tracé en de uitrusting van de wegenis heeft de gemeenteraad dan eigenlijk nog te oordelen?

In mijn eerdere rechtsleerbijdrage heb ik die vraag proberen te beantwoorden en kwam ik tot de volgende gevallen waarin de gemeenteraad bevoegd is om een beslissing te nemen over de zaak der wegen, alvorens een vergunning kan worden verleend⁴⁰.

De gemeenteraad blijft bevoegd in de gevallen waarin de aanleg van de weg moet worden vastgelegd in het budget van de gemeente en/of wanneer voor de aanleg van de weg een overheidsopdracht zal moeten worden gegund. De gemeenteraad is bevoegd voor het 'vaststellen van het meerjarenplan en de aanpassingen ervan, het budget en de budgetwijzigingen, de jaarrekeningen en de geconsolideerde jaarrekening'⁴¹ en voor het 'vaststellen van de wijze van gunning en het vaststellen van de voorwaarden van overheidsopdrachten'⁴². In de praktijk zal dit het geval zijn als de gemeente zelf een weg (her)aanlegt of wijzigt, waarbij de gemeenteraad de nodige budgetten in

35 BOES merkt op dat de dubbele bevoegdheid van, enerzijds, de gemeenteraad voor het tracé en, anderzijds, het college van burgemeester en schepenen voor de vergunning voor de nodige problemen zorgt. Ook BOES stelt vast dat, enerzijds, het college in het kader van zijn beoordelingsbevoegdheid voor de vergunning niet alleen het tracé moet beoordelen, maar ook de uitrusting (met inbegrip van de inrichting van de weg) en dat, anderzijds, de gemeenteraad zich niet mag uitspreken over de vergunningsaanvraag zelf. Dit laatste betekent dat de motieven van de gemeenteraad uitsluitend betrekking mogen hebben op de weg zelf, niet op de verkaveling als zodanig (M. BOES, "De beslissing van de gemeenteraad over de aard van de wegen: aard draagwijdte en gevolgen" in *Liber Amicorum Anne Mie Draye*, Antwerpen, Intersentia, 237-238, 37-38). BOES komt op zijn manier ook tot de vaststelling dat er iets niet klopt en hij lijkt zich ook af te vragen waarover de gemeenteraad nog te oordelen heeft zonder op het bevoegdheidssterrein van het college te komen.

36 Strik genomen zou men wel nog kunnen zeggen dat de gemeenteraad een positieve beslissing zou kunnen koppelen aan de voorwaarde dat in de vergunning een last moet worden opgelegd, bv. voor kosteloze grondafstand. Dit toont op haar beurt weer de onlosmakelijke verbondenheid aan tussen de eventuele beslissing over de zaak der wegen en de vergunningsbeslissing.

37 Decr.VI. 4 april 2014 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de ruimtelijke ordening en het grond- en pandenbeleid, BS 15 april 2014.

38 Zie ook art. 75 Omgevingsvergunningsdecreet.

39 Ontwerp van decreet, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2371/1, 32.

40 P.-J. DEFOORT, "De bevoegdheid van de gemeenteraad over de zaak der wegen... Welke bevoegdheid?", *TROS* 2015, afl. 80, 330, nr. 75.

41 Art. 43, § 2, 3° Gemeentedecreet.

42 Art. 43, § 2, 11° Gemeentedecreet (behalve als het gaat om een opdracht die past binnen het begrip dagelijks bestuur of behalve voor een opdracht die nominatief in het vastgestelde budget is opgenomen).

de begroting zal moeten voorzien en een overheidsopdracht zal moeten uitschrijven voor de uitvoering van de werken. Dit kan ook het geval zijn als de gemeente een samenwerkingsovereenkomst sluit met andere overheden of private ontwikkelaars, waarbij de gemeente een deel van de kosten en/of werken voor haar rekening neemt⁴³.

Ook in de gevallen voor het verkrijgen van wegen – buiten een last tot kosteloze grondafstand bij een vergunning – is de gemeenteraad bevoegd, gelet op zijn bevoegdheid voor het stellen van daden van beschikking met betrekking tot onroerende goederen⁴⁴. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als er een ruil wordt voorzien of een overdracht onder bezwarende titel of een kosteloze overdracht die niet zijn oorzaak vindt in een last bij een stedenbouwkundige of verkavelingsvergunning.

6. BESLUIT

11 Uit het geannoteerde arrest blijkt dat de gemeenteraadsbeslissing over de zogenaamde ‘zaak der wegen’ onlosmakelijk is verbonden met de beslissing van het vergunningverlenende bestuursorgaan over de bijhorende aanvraag voor een verkavelings- of stedenbouwkundige vergun-

ning. De gemeenteraadsbeslissing is een voorbereidende handeling in het kader van een complexe rechtshandeling. Een negatieve beslissing van de gemeenteraad betekent meteen het definitieve einde van de vergunningsaanvraag, nu die verplicht moet worden geweigerd. Dit betekent dat niet de Raad van State, maar wel de Raad voor Vergunningsbetwistingen bevoegd is voor een annulatie- en/of schorsingsberoep tegen de gemeenteraadsbeslissing over de zaak der wegen.

Los van het geannoteerde arrest rijst de vraag of de gemeente überhaupt nog over een bevoegdheid beschikt over de zogenaamde ‘zaak der wegen’, zo ja, in welke gevallen en voor welke aspecten de gemeenteraad bevoegd is. Uit een parallelle evolutie van de wetgeving inzake ruimtelijke ordening, enerzijds, en de gemeentewetgeving, anderzijds, blijkt dat er een aanzienlijke bevoegdheidsverschuiving heeft plaatsgevonden tussen de gemeenteraad en het college van burgemeester en schepenen. In het Gemeentedecreet van 2005 is bepaald dat de gemeenteraad enkel nog bevoegd is voor niet-toegewezen zaken van gemeentelijke belang, indien en voor zover een aangelegenheid niet is toegewezen aan een ander orgaan. De VCRO heeft in 2009 de bepaling over de zaak der wegen geherformuleerd. In

het nieuwe artikel 4.4.25 VCRO is enkel sprake van een beslissing over de zaak der wegen indien de verkavelingsaanvraag wegenswerken omvat “waarmtrent de gemeenteraad beslissingsbevoegdheid heeft”. Er moet dus eerst worden gekeken in welke gevallen de gemeenteraad beslissingsbevoegdheid heeft. Dit wordt bepaald door de nieuwe regels van het Gemeentedecreet. De VCRO heeft in 2009 heel wat bevoegdheden toegekend aan het college van burgemeester en schepenen, en dus onttrokken aan de gemeenteraad. Het college (en in beroep de deputatie) is bevoegd voor de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. De VCRO somt talrijke criteria op die behoren tot de toets van de goede ruimtelijke ordening en die bijgevolg zijn onttrokken aan de bevoegdheid van de gemeenteraad. De VCRO kent daarnaast nog specifieke bevoegdheden toe aan het college over nutsvoorzieningen en het opleggen van lasten. Dit alles leidt ertoe dat alle aspecten van een wegnis door het vergunningverlenende bestuursorgaan moeten worden beoordeeld. De vraag rijst waarover de gemeenteraad in die omstandigheden nog te oordelen heeft. Er blijft op het eerste gezicht helemaal niets meer over om te beoordelen⁴⁵.

43 Bv. een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente, TMVW, De Lijn en het gewest over de aanleg van wegnis, riolering en een tramlijn met een gedetailleerde opsomming van de werken, en een goedkeuring van het bestek opgemaakt door De Lijn, voor het stadsaandeel in de werken (RvVb 20 oktober 2015, nr. A/1516/0141).

44 Art. 43, § 2, 11° Gemeentedecreet.

45 Tekst afgesloten op 19 juni 2017.